

12. STOLETÍ II (pokračování poezie)

3. Lyrická poezie světská

O tomto století se mluví jako o neplodnějším věku latinské lyriky. Kromě jiných faktorů zde hrálo roli i to, že v témž období rozkvétá také poezie v národních jazycích a dochází ke vzájemnému ovlivňování. Např. bylo zjištěno, že se všechny lyrické formy, které pěstoval Vilém IX. Akvitánský (1071-1126, dědeček Eleanor Akvitánské), první trubadur, jehož jméno známe, najdou z doby jen o málo dřívější v duchovní lyrice z kláštera sv. Martiala v Limoges, který patřil k Vilémově panství. Pravděpodobné jsou i vlivy opačným směrem. Často se setkáváme s obdobnými úkazy v obou oblastech, aniž jsme schopni určit prioritu. – V průběhu 12. století je možno najít v latinské lyrice i v lyrice v národních jazycích (provensálská, francouzská, německá, zatímco Španělsko, Itálie a Anglie se po této stránce dostaly k plnému rozkvětu až po roce 1200) bohatství nových a často virtuozních lyrických forem, co se týče pravidelnosti rytmu a kvality rýmů, strofické skladby, z duchovní poezie sem proniká tvar sekvence apod.

Zatímco v 11. stol. je centrem lyrické tvorby klášter sv. Martiala v Limoges (jižní Francie, západně od Clermont-Ferrand), nyní tuto funkci přebírá a podrží si ji po celé 12. století katedrální škola Notre Dame v Paříži. Hudební rukopisy tohoto kláštera uchovaly významná díla největších latinských autorů této doby – Petra z Blois, Gualtera Castellionského, Filipa Kancléře. Codex Buranus, který byl sestaven zcela jinde, obsahuje řadu skladeb, vzniklých právě v Notre Dame.

Lyrická poezie 12. století se zpravidla označuje jako poezie vagantská (u nás žakovská). Jejimi autory však zpravidla nebyli potulní a žebraví studenti – vaganti, ale spíše vzdělaní (znalí antické poezie) a dobře zajištění básníci, kteří se v některých skladbách do role chudých studentů, případně pijanů a povalečů, pouze stylizovali. Bývají to krátké skladby s motivy pijáckými, milostnými, satirickými, hráčskými, jarními apod. Autory těchto skladeb většinou neznáme. Někdy se jim říká goliardi, *discipuli Goliae*, tj. fiktivního autora této poezie, původ jména není jasný, snad od *gula*. Nejznámější sbírkou této poezie jsou Carmina Burana. Sbírkou pojmenoval její první vydavatel J. A. Schmeller v 19. století. Tato sbírka pochází z bavorského kláštera Benediktbeuern, rukopis – Codex Buranus – byl sestaven někdy ve 13. století, ovšem na jiném místě než v opatství Benediktbeuern (dnes je rukopis uložen v Bavorské státní knihovně v Mnichově). Rukopis byl dost poškozený, v 15.

století byl znovu svázán. Byly identifikovány také volné listy, které k němu zřejmě kdysi patřily (tzv. Fragmenta Burana, uložena také v Mnichově). Kromě poezie obsahuje také duchovní dramata a duchovní poezii (sekvence), celkový počet skladeb je 315. Některé texty jsou opatřeny neumami. Řadu skladeb, které jsou zde dochovány, máme doloženu i odjinud (v rukopisech v Německu, Anglii, Francii). V rámci Carmina Burana najdeme i básně autorů, jejichž jména známe (většinou právě díky jiným dochovaným rukopisům) – Hugona z Orleánsu, zvaného Primas, Archipoety, Petra z Blois, Gualtera de Castellione aj. V jejich skladbách se poměrně málo objevuje kritika papeže a kléru, biskupů, opatů a světských pánů, kterou reprezentuje tvorba např. Gualtera de Castellione (viz níže) a Filipa Kancléře.

Hugo Primas, Orleánský (cca 1090-cca 1160)

V osmi básních se označuje pouze jako Primas, dochovalo se celkem 23 básní (respektive 27, editor K. Langosch oproti staršímu Meyerovu vydání provedl totiž jiné rozdělení) v jednom oxfordském rukopise, některé z nich jsou součástí CB. Hugo vyučoval gramatiku na různých katedrálních školách severní Francie, zvláště v Orleánsu. Jeho poezie obsahuje narážky na pobyt v jiných městech – v Remeši, Amiensu, Sensu, v Beauvais, ale máme zmínku i o tom, že vyučoval v Paříži (asi 1144-45). Richard z Poitiers, který nám tuto informaci zachoval, o něm říká, že byl „persona quidem vilis, vultu deformis“, ale že byl duchaplný a výjimečně slavný díky svým veršům, plným „facetia et facundia“. Hugonovy básně mají převážně autobiografický ráz. Jsou mezi nimi skladby rytmičké i metrické (v daktylském hexametu a elegickém distichu), v obou vykazuje autor stejné mistrovství. Nejslavnější je báseň s incipitem *Dives eram et dilectus*. Primas v ní vystupuje jako známý a celým světem uznávaný básník, i když žebrový. Zmiňuje několikrát, že mu jeho „conscholares“ přezdívali „Primas“, neboť jej uznávají jako prvního z básníků a vůbec se mu podařilo ještě za svého života vytvořit si svou osobní legendu. Po formální stránce je Primas novátorem svým odvážným využíváním leoninského rýmu, tirádových rýmů a makarónských veršů.

Archipoeta (cca 1125,35 – po r. 1165)

Jméno Archipoeta je pseudonym autora, jehož skutečné jméno neznáme. Víme o něm pouze to, co prozrazují jeho verše, tj. že působil ve 12. stol. na dvoře Reinalda z Dasselu, kolínského arcibiskupa, byl s ním i na cestách v Itálii a Burgundsku. Pocházel z urozené rodiny a dostalo se mu dobrého vzdělání. Dochovalo se od něho celkem 10 básní, z nich básně I-VII a fragmenární VIII (jedna strofa) jsou zachovány v malém rukopise v Göttingen

(byl sepsán asi 60 let po vzniku skladeb), kde je každá ze skladeb nadepsána „Archipoeta“. Dále mohou být bezpečně jako Archipoetovy přijaty ještě dvě, které se vyskytují zapsány jinde, jedna (č. IX) adresovaná Barbarossovi, s inc. *Salve, mundi domine*, a druhá (X), Confessio, s inc. *Aestuans intrinsecus*. Göttingenský rukopis měl patrně pokračování, které obsahovalo další strofy básně č. VIII a zbytek básní, známých odjinud.

Není vyloučeno, že Archipoeta byl Primatovým žákem, snad by na to ukazovalo podobné zacházení s rýmem i způsob, jakým sám sebe prezentuje jako bohémského básníka, nuceného žebrot u svých ochránců, a nakonec i jazyk, nasycený antickými i biblickými narážkami. Zajímavé je, že Archipoeta důvěrně zná autory, kteří byli v jeho době jen vzácně známí, jako byl Propertius nebo Tibullus. Zatímco Primatův tón tíhne k sarkasmu a k invektivě, ke skurilitě a ke zlomyslnosti, Archipoeta i ve své ironii a satíře zůstává velkomyslný, předmětem jeho satiry a ironie je ostatně častěji on sám než okolní svět. Ve dvou „confessiones“, jejichž adresátem je Rainaldus (II, X) si pohrává s motivem zpovědi tak, že žalobu na sebe sama obrací ve vlastní obhajobu.

Jindřich ze Settimella, Henricus Septimelensis, zv. Pauper Henricus (2. pol. 12. stol.)

je autorem elegie *De diversitate fortunae et philosophiae consolatione*, kterou složil kolem roku 1193 elegickým distichem a vložil do ní i autobiografické prvky. Naříká zde nad vrtkavostí osudu. Součástí je i rozhovor s Fortunou. Prokazuje zde ní širokou znalost antických autorů. Elegie byla oblíbenou školní četbou, a to hlavně od 14. století, četla se i v našich školách.

4. Náboženská lyrika

Jako duchovní paralelu ke kodexu s Carmina burana lze uvést *Codex Mediceus* (Laurenziana 29, cca 1240), v němž jsou duchovní skladby sestaveny podle hudebních prvků, jen několik málo zde opsaných skladeb má světský charakter (některé z nich jsou i v CB). Jeho obsahem jsou duchovní skladby ze 12. století, které všechny vznikly v katedrální škole u Notre Dame. Stejně jako u CB i v těchto duchovních skladbách najdeme zálibu v intelektuální hře a veršové mistrovství. Jiné z pařížských skladeb se zabývají figurami SZ jako oslavou událostí NZ. Nejvýraznější je to v cyklu asi 40 skladeb patřících sousední škole sv. Viktora; jsou to sekvence označené jménem Adama de S. Victore (zemřel 1192), přičemž nemůžeme v tomto korpusu určit, které básně patří právě Adamovi. Všechny jsou však

formálně elegantní a jejich verše a rýmy jsou dokonalé. Adam představuje 3. fázi ve vývoji sekvence, kdy se sekvence formálně zcela připodobnila hymnu.

Tyto pařížské sekvence (stejně jako o tři století starší sekvence Notkera Balbula) byly velmi populární už ve své době a až do moderní doby jsou vysoko ceněny. Jinak je tomu kupodivu s jinými neméně kvalitními výtvy, jako jsou Abelardovy cykly *Planctus* a *Hymnarius Paraclitensis* a *Symphonia* Hildegardy z Bingen (oba budou probráni později). Tyto skladby zůstaly, jak poučuje textová tradice, omezeny v zásadě jen na prostředí, v němž vznikly, a jejich básnická kvalita byla objevena spíše až v novověku.

5. Epika

Ve 12. století je epická tvorba velice bohatá. Píší se eposy zvířecí, historické, hrdinské, dobrodružné, rytířské, hagiografické, biblické, velikou oblibu mají eposy didaktické, protože se látka ve verších lépe pamatovala (tato forma se používala již v raném středověku, ale častý výskyt teprve ve 12. a 13. století).

Největší a nejznámější epické skladby mají společné to, že jejich hrdina vytváří ideální typ, jsou zde představeny rytířské ctnosti. Je to *Merlinus Godefrida z Mounmouthu* (je to spíše epylion než velké epické dílo, bude probráno níže), který nám představuje mudrce – poustevníka, *Alexandreis* Gualtera Castellionského a *Anticlaudianus* Alana ab Insulis s mladým hrdinou, který je ostatně abstrakcí stejně jako všechny ostatní postavy tohoto básníka.

Alanus ab Insulis, Alan z Lille (cca 1128-1203)

Alanus byl velice plodným spisovatelem. Studoval v Chartres, jako učitel septem artes liberales potom působil v Paříži a Montpellier. Je žákem Bernarda Silvestris. Je autorem prozimetra *De planctu naturae*, které je závislé na Bernardově spisu *Cosmographia*, jak jazykem, tak koncepcí. Dalším vzorem mu byla Boethiova *Consolatio*. Básníkovi se ve snu zjevila příroda v podobě ženy a nařiká nad různými lidskými prohřešky, čímž ho chce poučit a napomenout. Natura vychází ze svého nebeského paláce na svět ozdobena zvěrokruhem a planetami, v šatě, na němž je ve výšivce představeno všechno tvorstvo i rostlinstvo. Není však všemocná, podléhá Bohu. Příroda svořila člověka pro smrt, Bůh jej však stvořil znovu pro život. Spis má moralizující charakter.

Druhým nejvýznamnějším dílem je právě alegorický epos *Anticlaudianus* – jako by vycházel na jedné straně z Bernardovy *Cosmographie* a na straně druhé již z *De planctu*. Příroda svolá všechny ctnosti, aby společně vytvořily člověka, který bude dokonalý, bude vládnout na zemi a za jeho vlády nastane zlatý věk. Zosobněná Prudentia cestuje k Bohu, aby jí předal duši pro takového člověka. Její vůz pro ni vystavělo sedm svobodných umění. Alan zde líčí, čím se každé umění zabývá a jaké jsou jeho základní učebnice. Vůz je tažen pěti koni, kteří představují pět smyslů. S duší se vrátí Prudentia zpět na zem, kde se vytvoří tělo pro tohoto budoucího vládce. Jeho ctnosti se snaží porazit fúrie Allecto s pomocí různých neřestí, ale nepodaří se jí to. Alanus se v *Anticlaudianovi* hrdě vyrovnává v Gualterem, když prohlašuje, že jeho epos je filozofický, což Alexandreidě podle něho chybí. Z prozaického zpracování *Anticlaudianiana* vznikla ve 2. pol. 14. stol. staročeská báseň *Alan*. Název odkazuje na básníka Claudiana (4. stol.), autora básně *Raptus Proserpinae*, která popisuje cestu do podsvětí. Alanus oproti tomu uvádí člověka do nebe.

Jan z Hauville, Iohannes de Hauvilla (2. pol. 12. stol.)

Další velké epické dílo 12. stol. je *Architrenius* (Arcibručoun) Jana de Hauvilla. Jde o hrdinovo hledání štěstí, podané v pitoreskním a komickém stylu, který z díla činí spíše předchůdce Komenského Labyrintu než hrdinský epos. Jan působil jako učitel katedrální školy v Rouen, kde napsal satiricko-didaktický epos *Architrenius* o životě v klášteře, na dvoře i na univerzitě. Epos má devět knih a 4361 hexametrů, četl se i na našich školách. Jeho obsahem je alegorické putování člověka k božské přírodě. Po jazykové stránce je na velice vysoké úrovni, projevilo se dobré vzdělání autora jak ve středověké, tak v antické literatuře, ale i v mytologii. Vytváří neologismy, ovládá skvěle figury i tropy. Jeho cílem bylo podat morální poučení.

Matouš z Vendôme, Matthaëus Vindocinensis (cca 1130-po 1185)

působil jako učitel trivia v Tours, Orléansu a v Paříži. Je autorem didaktické básně *Ars versificatoria*, která je věnována poetice (v elegickém distichu). Psal ji v Orléansu, v době, kdy tam působil současně Hugo Primas. Uvádí zde příkaldy z antických i současných básníků. Titul pochází až z 19. století. Na jeho dílo navazovaly později ve 13. století další poetiky (Galfredus de Vino Salvo – *Poetria nova*, Jan z Garlandie – *De arte prosayca, metrica et rithmica* jinak také *Parisiana poetria*, Eberhardus Alemannus – *Laborintus*). Napsal rovněž biblický epos *Tobias* (2225 v., parafráze biblické knihy Tobiáš) – podle legendy byl sepsán jako soupeření s Gualterovou Alexandreidou. Dílo je sepsáno v ovidiovském elegickém

distichu. Způsob, který Matthaëus zvolil pro převyprávění biblické látky, nerespektuje jasnost a přímočarost biblického příběhu. Po jazykové stránce není epos nijak vynikající.

Eberhard z Béthune, Eberhardus Bethuniensis († cca 1212)

jinak nazývaný také Grecista podle didaktické básně *Grecismus*, v jejíž druhé části vykládá gramatiku. Titul *Grecismus* získala v pozdější tradici proto, že 8. kapitola pojednává *de nominibus exortis a greco* (většinou se jedná o chybné úvahy). Po Eberhardově smrti se tato báseň často opisovala a užívala jako učebnice gramatiky. Do té doby středověk užíval Donatovy gramatiky *Ars minor* (pro začátečníky) a *Ars maior* (pro pokročilé) ze 4. století (Donatus byl učitelem sv. Jeronýma), pokročilejší studenti užívali Priscianovu gramatiku *Institutio grammatica* (ze 6. stol.). Eberhard částečně zatlačil Prisciana a používal se potom běžně na univerzitách pro prohloubení látky z Donata (patřil k povinné četbě).

Alexander de Villa Dei (1160/70-cca 1240)

napsal *Alphabetum maius*, vycházející z Prisciana, ale v syntaxi dost originální, z tohoto spisu potom sestavil didaktickou báseň (1190) o více než 2600 hexametrech – *Doctrinale*, což zcela zatlačilo Prisciana, byla určena pro pokročilejší žáky, kteří již znali Donata. Jeho báseň se užívala až do humanismu, často se komentovala.

Iosephus Iscanus (Exoniensis), Josef z Exeteru († po 1193)

anglický učenec, který získal vzdělání v Exeteru, ale poté působil ve Francii. Většina z jeho děl se nedochovala. Ve svém nejdůležitějším díle zpracovává v té době velice oblíbenou trójskou látku – *Ilias Latina* je epos o 6 knihách. Jeho latina je příliš patetická, na daleko vyšší úrovni je *Roman de Troie*, jehož autorem je Benoit de Saint-Maure nebo soudobé lyrické nářky nad osudem Tróje. Josefův epos bývá tradován také pod jménem *De bello Troiano* nebo dokonce podle své předlohy *Frigii Daretis Yliados libri sex* – vycházel z latinského zpracování trójské látky z 5. nebo 6. století, jehož autor je označen pseudonymem Dares a zpracoval svůj text podle starší řecké předlohy, která se dochovala jen fragmentárně (Dares je současně jednou z postav Illiady – kněz Hefaistova chrámu v Tróji, toto vyprávění tedy chtělo vzbudit dojem, že je psáno očitým svědkem).

ČÍTANKA

46.

Archipoeta, Carmina, V

Archicancellarie, vir discrete mentis,
Cuius cor non agitur levitatis ventis
Aut morem transgreditur viri sapientis,
Non est in me forsitan id, quod de me sentis.

Audi preces, domine, veniam petentis,
Exaudi suspiria gemitusque flentis
Et opus inpositum ferre non valentis,
Quod probare poterō multis argumentis.

Tuus in perpetuum servus et poeta
Ibo, si preceperis, eciam trans freta,
Et, quodcumque iusseris, scribam mente leta,
Sed angusti temporis me coartat meta.
[Iubes angustissimo spacio dierum
Me tractare seriem augustarum rerum,
Quas neque Virgilium posse nec Homerum
Annis quinque scribere constat esse verum.]

Vis, ut infra circulum parve septimane
Bella scribam forcia breviter et nane,
Que vix in quinquennio scriberes, Lucane,
Vel tu, vatum maxime, Maro Mantuane.

Vir virorum optime, parce tuo vati,
Qui se totum subicit tue voluntati!
Precor, cum non audeam opus tantum pati,
Ut rigorem temperes ardui mandati.

Nosti, quod in homine non sit eius via.
Prophecie spiritus fugit ab Helya,
Helyseum deserit sepe propheta,
Nec me semper sequitur mea poetria.

Aliquando facio versus mille cito
Et tunc nulli cederem versuum perito.
Sed post tempus modicum cerebro sopito
Versus a me fugiunt carminis oblito.

Que semel emittitur, nescit vox reverti.
Scripta sua corrigunt eciam deserti.
Versus volunt corrigi denuoque verti,
Ne risum segnicies pariat inertii.

Loca vitant publica quidam poetarum

Et secretas eligunt sedes latebrarum,
Student, instant, vigilant nec laborant parum
Et vix tandem reddere possunt opus clarum.

Ieiunant et abstinent poetarum chori,
Vitant rixas publicas et tumultus fori
Et, ut opus faciant, quod non possint mori,
Moriuntur studio subditi labori.

Unicuique proprium dat Natura munus.
Ego numquam potui scribere ieiunus,
Me ieiunum vincere posset puer unus:
Sitim et ieiunium odi quasi funus.

Unicuique proprium dat Natura donum.
Ego versus faciens bibo vinum bonum
Et quod habent purius dolia cauponum.
Tale vinum generat copiam sermonum.

Tales versus facio, quale vinum bibo,
Nichil possum facere nisi sumpto cibo,
Nichil valent penitus, que ieiunus scribo;
Nasonem post calicem carmine preibo.

Michi numquam spiritus poetrie datur,
Nisi prius fuerit venter bene satur.
Dum in arce cerebri Bachus dominatur,
In me Phebus irruit et miranda fatur.

Scribere non valeo pauper et mendicus,
Que gessit in Lacio Cesar Fridericus,
Qualiter subactus est Tuscus inimicus,
Preter te, qui Cesaris integer amicus.

Poeta pauperior omnibus poetis,
Nichil prorsus habeo, nisi quod videtis.
Unde sepe lugeo, quando vos ridetis.
Nec me meo vicio pauperem putetis!
Fodere non debeo, quia sum scholaris,

Ortus ex militibus preliandi gnaris;
Sed quia me terruit labor militaris,
Malui Virgilium sequi quam te, Paris.
Mendicare pudor est, mendicare nolo,
Fures multa possident, sed non absque dolo.

Quid ergo iam faciam, qui nec agros colo,
Nec mendicus fieri nec fur esse volo?
Sepe de miseria mee paupertatis
Conqueror in carmine viris litteratis;

Laici non capiunt ea, que sunt vatis,
Et nil michi tribuunt, quod est notum satis.

A viris Teutonicis multa solent dari,
Digni sunt pre ceteris laude singulari.

.....
.....

Presules Italie, presules avari,
Pocius ydolatre debent nominari,
Vix quadrantem tribuunt pauperi scolari.
Quis per dona talia poterit ditari?

Doleo, cum video leccatores multos
Penitus inutiles penitusque stultos,
Nulla prorsus animi racione fultos
Sericis et variis indumentis cultos.

Vellem, soli milites eis ista darent,
Et de nobis presules nostri cogitarent,
Non leonum spoliis asinos ornarent,
Sed dum querunt gloriam, pietate carent.

Eia nunc pontifices pietatis mire,
Cum poeta soleat foris esurire,
Mimi solent cameras vestras introire,
Qui nil sciunt facere preter insanire.

Pereat ypocrisis omnium parcorum,
Scimus, quod avarus est cultor ydolorum.
Commendetur largitas presulum largorum,
Electus Colonie primus est eorum.

In regni negociis potens et peritus
A regni negocio nomen est sortitus,
Precepti Dominici memor, non oblitus
Tribuit hilariter, non velud invitus.

Unde fit, ut aliquid petere presumam:
Nudus ego, metuens frigus atque brumam,
Qui vellus non habeo nec in lecto plumam,
Tam libenter michi det, quam libenter sumam.

Archicancellarie, spes es mea solus,
In te non est macula, non est in te dolus.
Longa tibi tempora det fatalis colus,
Cuius illustrabitur claritate polus.

Nummos, quos tu dederas, bene dispensavi,
Pauperem presbiterum hac estate pavi,

Ut te Deus protegat in labore gravi
Et coram te corruant inimici pravi.

Largum habens dominum nolo parcus esse,
Nolo sine socio mea frui messe,
Nobilis est animi pluribus prodesse,
Largo numquam poterit animo deesse.

Secundum quod habeo, tribuo libenter
Neque panem comedo solus et latenter
Et non sum, qui curias intrem imprudenter,
Sicut illi faciunt, quorum Deus venter.

Archicancellarie, spes et vita mea,
In quo mens est Nestoris et vox Ulixea,
Christus tibi tribuat annos et trophea
Et nobis facundiam, ut scribamus ea.

Edice: *Die Lieder des Archipoeta*. Ed. K. Langosch, Stuttgart 1977.

47.

Adam od sv. Viktora, *Splendor Patris et figura*

1	Splendor Patris et figura
Se conformans homini,
Potestate, non natura,
Partum dedit Virgini.	7	Frondis, floris, nucis, roris
Pietati Saluatoris
Congruunt mysteria.
Frons est Christus protegendo,
Flos dulcore, nux pascendo,
Ros coelesti gratia.
2	Adam uetus,
Tandem laetus,
Nouum promat canticum:
Fugitius
Et captius
Prodeat in publicum!	8	Cur, quod uirgo peperit,
Est Iudaeis scandalum,
Cum uirga produxerit
Sicca sic amygdalum?
3	Eua luctum,
Vitae fructum
Virgo gaudens edidit,
Nec sigillum
Propter illum
Castitatis perdidit.	9	Contemplemur adhuc nucem:
Nam prolata nux in lucem
Lucis est mysterium.
Trinam gerens unionem,
Tria confert: unctionem,
Lumen et edulium.
4	Si crystallus sit humecta
Atque soli sit obiecta,
Scintillat igniculum:
Nec crystallus rumpitur,
Nec in partu soluitur
Pudoris signaculum.	10	Nux est Christus, cortex nucis
Circa carnem poena crucis,
Testa corpus osseum;
Carne tecta Deitas
Et Christi suauitas
Signatur per nucleum.

5	Super tali genitura
Stupet usus et natura,
Deficitque ratio:
Res est ineffabilis
Tam pia, tam humilis
Christi generatio.	11	Lux est caecis, et unguentum
Christus aegris, et fomentum
Piis animalibus.
O quam dulce sacramentum!
Foenum carnis in frumentum
Conuertit fidelibus.
6	Frondem, florem, nucem sicca
Virga profert, et pudica
Virgo Dei Filium.
Fert coelestem uellus rorem,
Creatura Creatorem,
Creaturae pretium.	12	Quos sub umbra sacramenti,
Iesu, pascis in praesenti,
Tuo uultu satia.
Splendor Patri coaeterne,
Nos hinc transfer ad paternae
Claritatis gaudia

Edice: F. Wellner, A. v. Sankt Viktor, *Sämtliche Sequenzen*, lateinisch und deutsch, 1937, druhé vyd. 1955